

vodu podle §§ů 197, 200, 201 c) tr. zák. a přestupky podle §§ů 32 a 33 zbrojního patentu, pokud čelila proti výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §u 33 zbrojního patentu, zrušil napadený rozsudek v tomto výroku, jakož i ve výroku o trestu a ve výrocích s ním souvisících a sprostil obžalovaného podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek podle §u 33 zbrojního patentu, jehož se prý dopustil tím, že od roku 1919 v Š., nešetřiv nařízení § 12 zbrojního patentu, měl zbraně v takovém množství, které se s potřebou a okolnostmi jeho nesrovnává a vzbuzuje podezření zlého užívání. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Zmateční stížnost jest odůvodněna, pokud směřuje proti výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §u 33 zbrojního patentu. Nalézací soud shledal skutkovou podstatu tohoto přestupku v tom, že v příbytku obžalovaného byly četnictvem nalezeny dvě pušky, flobertka, jedna hůl s kordem a jedna šavle na způsob kordu, vesměs zbraně, k jichž přechovávání obžalovaný neměl úředního povolení a jichž počet byl nepoměrný a vzbuzoval prý vzhledem k dřívějším trestům obžalovaného pro nedovolené nosení zbraní podezření zneužití. Právem uplatňuje zmateční stížnost proti tomuto výroku důvod zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Ustanovení §u 33 zbrojního patentu předpokládá počet zbraní, který nejen přesahuje vykázanou potřebu, nýbrž odůvodňuje i podezření zneužití, t. j. protiprávního užití zbraní. Lze zajisté připustiti, že počet zbraní u obžalovaného nalezených — tří zbraní střelných a dvou zbraní sečných — převyšoval jeho potřebu, leč přes to nelze důvodně míti za to, že šlo o takové množství zbraní, které vzbuzovalo podezření jejich zlého užití, když nebyly zjištěny žádné konkrétní okolnosti, které by takové podezření opodstatňovaly. Opačný názor přičil by se nejen doslovu, nýbrž i zřejmému účelu onoho zákonného ustanovení. Okolnost, že byl obžalovaný již opětovně trestán pro nedovolené nosení zbraní (§ 36 zbrojního patentu), nemůže sama o sobě ještě opodstatniti podezření zneužití zbraní u obžalovaného nalezených. Bylo tudíž zmateční stížnosti v tomto směru vyhověti, dotýčný výrok rozsudkový jako zmatečný zrušiti a obžalovaného podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostiti z obžaloby pro přestupek podle §u 33 zbrojního patentu.

Čís. 2502.

Soudem ve smyslu §u 187 tr. zák. jest každý soud, pokud není vybaven výlučně civilní pravomocí.

President krajského soudu jest »vrchností« ve smyslu §u 187 tr. zák.

O »provinění« zví vrchnost, když jí byl někdo oznámen pro čin, přičící se trestnímu zákonu, při čemž stačí sice i sdělení vzdálených pŕtahů, nestačí však, zví-li vrchnost o pouhém nepořádku (kárném provinění) podřízeného zaměstnance.

Pro skutkovou podstatu úřední zpronevěry ve smyslu §u 181 tr. zák. nezáleží na tom, zda byl pachatel oprávněn v úřadě věc, kterou za sebou zadržel, přijímati; stačí, že ten, kdo mu ji předal, takové oprávnění u něho předpokládal.

Spadá sem zpronevěra kolků na protokoly zapisovatelem (kancelářským pomocníkem).

(Rozh. ze dne 8. října 1926, Zm II 178/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 8. února 1926, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 181 tr. zák. Zároveň však zrušil podle §u 290 tr. ř. rozsudek nalézacího soudu ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem zpronevěry podle §u 181 tr. zák. z moci úřední jako zmatečný a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, přihlížeje při tom k nezrušené části rozsudku, mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatku čís. 9 b) §u 281 tr. ř. namítá zmateční stížnost, že čin obžalovaného stal se beztrestným z důvodu účinné lítosti již tím, když obžalovaný ještě dříve, než president krajského soudu učinil trestní oznámení, pořídil písemný »smír«, jímž prohlásil, aby škoda 435 Kč byla odpočtena od jeho platu za měsíc říjen 1925, a když rada vrchního zemského soudu S. donesl tento lístek přednostovi kanceláře S-ovi, který jej přijal, že však zejména nastala jeho beztrestnost z téhož důvodu tím, když rovněž ještě před trestním oznámením zanesl přednostovi S-ovi 435 Kč ihned, jakmile president žádal okamžité zaplacení. Námitka je bezpodstatná. Podle rozsudkových zjištění, podle §u 288 čís. 3 tr. ř. při uplatňování důvodu zmatečnosti hmotněprávní výhradně směrodatných a pro stěžovatele i pro zrušovací soud závazných, učinil přednosta S. o svém nálezu, totiž o zjištění, že na odvolacích spisech scházejí kolky za 425 Kč, ihned hlášení presidentu krajského soudu, k němuž se za chvíli po té dostavil obžalovaný a prohlásil, že jest ochoten veškeru škodu nahraditi a že svoluje k tomu, by příslušná částka byla strhnuta s jeho platu, a že téhož dne kolem 12. hodiny dopolední složil v presidiu 435 Kč, z nichž mu 10 Kč bylo vráceno vzhledem k tomu, že způsobená škoda činila pouze 425 Kč. Zdůrazňujíc, že obžalovaný prohlásil se ochotným nahraditi škodu a že po té 435 Kč složil v presidiu dříve, než president krajského soudu učinil trestní oznámení, zmateční stížnost zřejmě vychází z názoru, že beztrestnosti obžalovaného pro účinnou lítost nebyla na překážku okolnost, že o jeho provinění z vědě l president soudu. Tento názor dlužno označiti za právně mylný. Jako jednu z podmínek beztrestnosti z důvodu účinné lítosti stanoví § 187 tr. zák., by pachatel napravil škodu

prve, než s o u d nebo jiná vrchnost zví o jeho provinění. Zákon mluví o soudu vůbec, aniž toto označení nějak vymezuje a je zejména co do oboru působnosti jednotlivých soudů blíže určuje. Jsou proto z pojmu »soudu« ve smyslu §u 187 tr. zák. vyloučeny pouze ony soudy, které jsou vybaveny výlučně pravomocí civilní (rozh. sb. n. s. č. 1903), kdežto v každém jiném soudě dlužno spatřovati veřejný úřad, orgán veřejné správy, povoláný v první řadě i k tomu, by s hlediska zachování veřejného řádu dbal o bezpečnost majetku stiháním deliktů majetkových. Přednosta soudu, v tomto případě prezident krajského soudu, vybaveného, jak patrně z rozsudkových zjištění, také pravomocí trestní, představuje však soud zejména také potud, pokud jde o tuto jeho trestní pravomoc a tedy i o jeho působnost blíže již nastíněnou, je tudíž kromě všeobecného dozoru služebního povolán také k tomu, by přijímal trestní oznámení. Nesejde ani na tom, že snad, když hlásil věc přednosta kanceláře prezidentu krajského soudu, nebylo to míněno jako trestní oznámení na obžalovaného a že nebylo oděno ani ve formu trestního oznámení; stačí, dozvěděl-li se prezident soudu o provinění obžalovaného úředně a stalo-li se tak dříve, než obžalovaný napravil škodu, vzešlou z jeho skutku. Nečiní zákon rozdíl v tom směru, jakým způsobem a při které příležitosti zvěděl soud (neob jiná vrchnost) o pachatelově provinění.

Dovolávajíc se posléze důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá, že čin obžalovaného nezakládá skutkové podstaty zločinu úřední zpronevěry ve smyslu §u 181 tr. zák., které byl podřaděn rozsudkem, jelikož prý obžalovaný měl jako zapisovatel pouze povinnost zapisovati, nikoliv přijímati kolky nebo peníze na ně. Činil-li tak přes to, nejednal prý jako úřední osoba ze zákona nebo z úředního příkazu, nýbrž ze starého zlovyku a přijímal-li zejména hotové peníze, činil tak z vlastní soukromé ochoty. Ani této námitce nelze přiznati oprávnění. Netřeba řešiti otázku, zda obžalovaný byl oprávněn a povolán, přijímati kolky, poněvadž na tom tu nesejde; stačí, že ten, kdo mu kolky dal, takové oprávnění u něho, byť snad omylem, předpokládal. Není důvodem ustanovení §§u 181, 182 tr. zák. oproti §§um 183, 184 přísnějších, ani úřední povaha pachatelova sama o sobě, ani vlastnost zpronevěřené věci jako veřejného statku, nýbrž podle nadpisu §u 181 tr. zák. pouze povaha skutku, totiž okolnost, že pachatel porušil svým činem onu zvláštní a zvýšenou důvěru, kterou mu vůči jiným propůjčuje jeho veřejný úřad. Stačí proto, že ti, kdož stěžovateli věci svěřili, mohli předpokládati, že odevzdavše mu věci, plní svůj závazek, svou povinnost vůči úřadu, jehož zřízencem pachatel byl. Právem uznal tudíž nalézací soud v souzeném případě, že kolky na protokoly byly obžalovanému jako kancelářskému pomocníku a zapisovateli krajského soudu svěřeny z příčiny jeho veřejného úřadu. Bylo proto zmateční stížnost zavrhnouti jako bezdůvodnou.

Při rozhodování o zmateční stížnosti seznal však zrušovací soud, že bylo v neprospěch obžalovaného nalézacím soudem nesprávně použito trestního zákona ve směru zmateční stížností nevytýkaném. Podle §u 187

tr. zák. přestává krádež a zpronevěra býti trestnou, když pachatel z účinné lítosti, třeba k naléhání poškozeného, sám, nikoli však jiný za něho, všechnu škodu ze skutku jeho vzešlou napraví prve, než soud nebo jiná vrchnost o provinění jeho zví. O provinění po rozumu tohoto zákonného ustanovení zví vrchnost, když jí byl někdo oznámen pro čin, přičící se trestnímu zákonu, tedy pro krádež nebo pro zpronevěru, při čemž stačí ovšem i sdělení vzdálených pŕtahů o takovém činu. Jinak jest však tomu, zví-li vrchnost o pouhém nepořádku neb o pouhém kárném provinění podřízeného zaměstnance, t. j., jsou-li skutečnosti nebo pŕtahy, o nichž vrchnost zví, takového rázu, že nevzbuzují u vrchnosti ani vzdáleného podezření trestného činu zaměstnance, nýbrž že vrchnost v oznámeném »provinění« může podle okolností případu spatřovati toliko nepořádnost nebo jinaké provinění zaměstnance, podléhající případnému kárnému stihání. Napadený rozsudek v této příčině pouze zjišťuje, že vrchní přednosta kanceláře Josef S. učinil o svém nálezu — totiž o zjištění, že na odvolacích spisech v zásuvce a na stole obžalovaného nalezených scházely kolk y za 425 Kč — ihned hlášení presidentu krajského soudu, k němuž se za chvíli po té dostavil obžalovaný a prohlásil, že jest ochoten veškeru škodu nahraditi a že svoluje, aby příslušný peníz byl strhnut s jeho platu, a že téhož dne asi o 12. hod. dopolední složil v presidiu krajského soudu 435 Kč, z nichž mu bylo 10 Kč vráceno. Rozsudek neřešil tudíž otázku, zda president krajského soudu oním hlášením podle jeho obsahu, vlastního vidění a svého nazírání na věc zvěděl o »provinění« obžalovaného ve smyslu právě vytčeném, totiž o jeho trestném činu, či toliko o nepořádnosti neb o kárném poklesku. Otázka ta jest však rozhodující pro správné posouzení věci s hlediska §u 187 tr. zák., neboť, nahradil-li obžalovaný škodu dříve, než president krajského soudu zvěděl o jeho obecnoprávně trestném provinění, nastala tím jeho beztrestnost po rozumu tohoto zákonného ustanovení. Ježto tedy podle toho, co právě uvedeno, bylo trestního zákona v neprospěch obžalovaného nesprávně použito (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.), bylo rozsudek ve výroku, odsuzujícím obžalovaného pro zločin zpronevěry podle §u 181 tr. zák., jakož i ve výroku o trestu a dalších výrocích ve smyslu §u 290 tr. ř. z moci úřední jako zmatečný zrušiti, a, ježto v napadeném rozsudku nejsou zjištěny ony skutečnosti, které při správném použití zákona v naznačeném směru měly by býti základem nálezu, uznati podle §u 288 čís. 3 tr. ř. dále právem, jak se stalo. Shledá-li nalézací soud při novém projednání věci, že nenastala beztrestnost obžalovaného pro účinnou lítost, bude se mu zabývati také otázkou subjektivního zavinění obžalovaného a učiniti i v tomto směru potřebná zjištění, kterých se zrušenému rozsudku rovněž nedostávalo.

Čís. 2503.

»Nadržováním« ve smyslu §u 485 tr. zák. jest každé jednání, jímž postavení věřitele může býti zlepšeno oproti postavení, jež by měl v úpadkovém nebo vyrovnávacím řízení, kdyby k onomu jednání nebylo došlo.